

Het wierdedorp Godlinze wordt voor het eerst genoemd in een lijst van inkomsten en goederen van de abdij Werden aan de Ruhr onder de naam Godelevingi, wat 'plaats waar Godlev woont' betekent. Wie deze Godlev was?... Bij de restauratie in 1984-87 werden de buitenmuren ontdaan van hun 19^e-eeuwse bepleistering. Het nu weer zichtbare muurwerk is een ware lappendeken van bouw-geschiedenis. De torenklok uit 1435 werd gegoten ter ere van Pancratius (patroonheilige van Godlinze), Jezus, Maria en Johannes. Het oudste deel van de huidige kerk is de tufstenen kern van het schip, die teruggaat tot omstreeks 1100. Enkele decennia later is de kerk in westelijke richting verlengd, eerst in tufsteen, later in baksteen. In de 13^e eeuw werd de kerk in baksteen verhoogd en voorzien van koepelgewelven. Aan het eind van die eeuw werd een vroeggotisch vijfzijdig gesloten koor aangebouwd. In de 16^e eeuw werden in de schipwanden enkele grote spitsboogvensters ingebroken. Volgens een ingemetselde gevelsteen werd de toren verhoogd in 1554 'in tiden der erbare ende foele doechsamige juffer Tiake Ripperda'; haar wapenschild staat in de linker bovenhoek. In 1979 kwam de kerk bij de Stichting Oude Groninger Kerken.

Interieur schilderingen

De schilderingen in de kerk zijn bont en talrijk. Imitaties van bakstenen en natuursteen, stippelwerk, lelies, klavers en schalen. En ook symbolen die door metselaars zijn gebruikt: hamer, troffel en zaag. De oudste gewelwschildering is die van het Lam Gods in de sluitring van de koortravee, omgeven door fragmenten van de vier evangelistensymbolen. Een aantal heiligenfiguren op het westelijke gewelf – waaronder Pancratius, Catharina en Maria – dateert vermoedelijk uit 1535. Op het tweede gewelf werd in 1571 een opschrift aangebracht dat herinnert aan reparaties na de Beeldenstorm. Bijzonder is dat de namen van de arbeiders worden genoemd: 'Hans van der Stralen met sine knechten Venkehoest van Norden Helmoedt (..)eke van Norden'. Bij de restauratie werd de zwierige beschildering van bogen en ribben in felle kleuren hersteld.

Inrichting

In de kerk bleven enkele elementen uit de middeleeuwen bewaard. Tegen de noordwand van het koor staat een gemetseld torenvormig sacramentshuisje van begin 16^e eeuw, voor een dichtgezet koorvenster. De omlijsting van de nis en de bekronende plaat met een architectonische versiering zijn gebeeldhouwd in zandsteen. Een tweede nis erboven met een bekroning van spitse kantelen herbergde mogelijk een eeuwig brandende godslamp. In het schip ligt de rijk versierde zandstenen grafzerk voor priester Wernerus Alberti (†1541). Met afbeeldingen van de vier evangelisten en twee engelen die een schild ophouden met een kelk en een (opmerkelijk ongeschonden) hostie: symbolen van het priesterschap. In 1865 werd het koor door een dwarswand van het schip afgescheiden en kreeg het een nieuwe ingang. Voor de scheidswand aan de westzijde staat een overhuifde herenbank met gedraaide zuilen uit de 17^e eeuw; de bank aan de noordzijde is een kopie uit 1921. De preekstoel met doophek van C. Grashuis en A. Buining dateert uit 1794. Het orgel op de tribune voor de westwand werd gemaakt door de Noord-Duitse grootmeester Arp Schnitger en in 1783 gewijzigd door de al even beroemde Albertus Antoni Hinsz. Het contract met Schnitger, getekend 29 januari 1704, is bewaard gebleven. Het nieuwe, vervangende instrument, is geschonken door de collatoren Jan Rempt Renghers op Rengherda en Willem Alberda tot Godlinze. De orgelkas kwam tot stand in de vruchtbare samenwerking van Groninger stadsbouwmeester Allert Meijer (ontwerp) en Jan de Rijk (snijwerk), die voor vele Groninger kerken fraai meubilair heeft opgeleverd.